

Cinemien Film & Video Distribution en ABC Distribution

presenteren

European Film Award '08 voor beste hoofdrol (Toni Servillo)

Release: 27 februari 2008

IL DIVO - synopsis

Italië, de jaren 90. Het land wordt opgeschrikt door een serie terreurdaden gepleegd door de maffia en politieke opposenten. Ministers worden ontvoerd, belangrijke industriëlen verdwijnen en worden dood teruggevonden. Temidden van al deze terreur – zowel kil als esthetisch in beeld gebracht door regisseur Sorrentino – staat één man, die onaantastbaar lijkt: de politicus Andreotti (Toni Servillo), één van de belangrijkste en machtigste Italiaanse politici van na de Tweede Wereldoorlog. Of we hem nu zien op officiële feesten, in overleg met zijn ministers, in gesprek met journalisten of privé met zijn vrouw, de man en zijn daden zijn ondoorgroendelijk.

Totdat alles verandert. De voorheen onaantastbare Andreotti wordt nu zelf ter verantwoording geroepen door de overheid - er worden processen tegen hem gestart wegens vermeende banden met de maffia. Zal Andreotti er in slagen zijn masker te behouden en zijn huid te redden?

Il Divo
Italië– 2008 – Kleur - 35 mm - Scope - Dolby SRD
Duur: 100min

IL DIVO - cast

Toni Servillo	Giulio Andreotti
Anna Bonaiuto	Livia Andreotti
Giulio Bosetti	Eugenio Scalfari
Flavio Bucci	Franco Evangelisti
Carlo Buccirosso	Paolo Cirino Pomicino
Giorgio Colangeli	Salvo Lima
Alberto Cracco	Don Mario
Piera Degli Esposti	Madame Enea
Lorenzo Gioielli	Mino Pecorelli
Paolo Graziosi	Aldo Moro
Gianfelice Imparato	Vincenzo Scotti
Massimo Popolizio	Vittorio Sbardella
Aldo Ralli	Giuseppe Ciarrapico
Giovanni Vettorazzo	Magistraat Scarpinato

IL DIVO - crew

Regisseur	Paolo Sorrentino
1ste Cameraman	Luca Bigazzi
Montage	Cristiano Travaglioli
Muziek	Teho Teardo, Éditions Musicales Emi Music Publishing Italia
Productie	Viola Prestieri, Gennaro Formisano
Production design	Lino Fiorito
Make-up en effecten	Vittorio Sodano
Direct sound recordist	Emanuele Cecere
Regie-assistent	Davide Bertoni
Casting	Annamaria Sambucco
Consultant scenario	Giuseppe D'Avanzo
Een productie van	Indigo Film, Lucky Red, Parco Film
Geproduceerd door	Nicola Giuliano, Francesca Cima
.....	Andrea Occhipinti
Gecoproduceerd door	Maurizio Coppolecchia, Fabio Conversi

IL DIVO – Toni Servillo (Giulio Andreotti)

Servillo, zowel regisseur als acteur, werd geboren in Afragola (Napels) in 1959. In 1977 stichtte hij het Teatro Studio te Caserta, waar hij regisseerde en acteerde in onder andere *Propaganda* (1979), *Norma* (1982), *Billy il bugiardo* (1983) en *Guernica* (1985). In 1986 ging hij een samenwerking aan met de Falso Movimento groep, hij acteerde in *Ritorno ad Alphaville* in een regie van Mario Martone en regisseerde *E...* naar de teksten van Eduardo De Filippo. Het daarop volgende jaar richtte hij samen met anderen het Teatri Uniti op. Met die theatergroep werkte hij, wederom zowel als acteur als als regisseur, aan verscheidene producties zoals o.a. *Partitura* (1988), *Rasoi* (1991), *Ha da passà a nuttata* (1989), *Zingari* (1993) en meer recent *Sabato, domenica e lunedì* (2002), een adaptatie van het meesterwerk van Eduardo De Filippo, dat meerdere keren onderscheiden werd.

Servillo werkte met Franse teksten uit de 16de en 17de eeuw zoals *Le Misanthrope* (1995) en *Le Tartuffe* (2000) van Molière, en ook *Les fausses confidences* van Marivaux. Hij regisseerde ook *L'uomo dal fiore in bocca* (1990/96), *Natura morta* (1990), gebaseerd op de gebeurtenissen op het XXIII Congress of the CPSU (de communistische partij van de Sovjetunie), *Da Pirandello a Eduardo* (1997) met Portugese acteurs in het Teatro San Joao di Porto, Benjaminowo: *padre e figlio* (2004) van Franco Marcoaldi en Fabio Vacchi en *Il lavoro rende liberi* (2005) van Vitaliano Trevisan. In 2007 nam hij de regie van *La trilogia della villeggiatura* van Carlo Goldoni voor zijn rekening.

In 1999 begon Servillo opera te regisseren, zijn eerste opera was *La cosa rara* in het Fenice van Venetië, gevolgd door *Le nozze de Figaro*, ook in Venetië, *Boris Godunov*, *Ariadne auf Naxos* in het teatro Nacional de São Carlos te Lissabon, *Il marito disperato* en *Fidelio* in San Carlo te Napels. In juli 2008 regisseerde hij *L'italiana* in Algeri op het festival van Aix-en-Provence.

Als acteur werkte hij met regisseurs zoals Memè Perlini, Mario Martone, Leo De Berardinis en Elio De Capitani. Hij speelde in films van Mario Martone (*RASOI*, *I VESUVIANI*, *TEATRO DI GUERRA*, *MORTE DI UN MATEMATICO NAPOLETANO*), Paolo Sorrentino (*L'UOMO IN PIÙ*, *LE CONSEGUENZE DELL'AMORE*), Antonio Capuano (*LUNA ROSSA*), Elisabetta Sgarbi (*NOTTE SENZA FINE*, *IL PIANTO DELLA STATUA*), Andrea Molaioli (*LA RAGAZZA DEL LAGO*), Fabrizio Bentivoglio (*LASCIA PERDERE*, *JOHNNY !*), Matteo Garrone (*GOMORRA*).

Voor zijn rol in *LE CONSEGUENZE DELL'AMORE*, die in de competitie zat op het festival van Cannes 2004, kreeg Toni Servillo zowel in Italië als daarbuiten verschillende prijzen waaronder een Nastro d'Argento en een David di Donatello. Voor zijn rol in *LA RAGAZZA DEL LAGO* kreeg hij de Pasinetti voor Beste Acteur op het Filmfestival van Venetië 2007 als ook de David di Donatello 2008 voor Beste Mannelijke Hoofdrol.

IL DIVO – Paolo Sorrentino

Paolo Sorrentino, regisseur en scenarist, werd in 1970 in Napels geboren. In 2001 werd zijn eerste langspeelfilm, *L'UOMO IN PIÙ*, met Toni Servillo en Andrea Renzi, geselecteerd voor het Festival van Venetië. In 2004 zat zijn tweede film, *LE CONSEQUENZE DELL'AMORE* (ABC distribution/ Cinemien), in competitie op het Festival van Cannes. De film was een groot succes en haalde heel wat prijzen binnen, waaronder 5 David de Donatello's (Beste Film, Beste Regie, Beste Scenario, Beste Acteur, Beste Fotografie). Twee jaar later zat Sorrentino weer in de competitie met *L'AMICO DI FAMIGLIA*. *IL DIVO*, zijn vierde film, zat ook in competitie op het Festival van Cannes 2008 en won daar de Prix du Jury.

Filmografie en prijzen

2001 L'UOMO IN PIÙ

Festival van Venetië 2001

Prijzen:

Prix Solinas: Prix Made in Italy- Rai International

Nastro d'Argento: beste eerste film

Annecy Cinéma Italien: beste acteur

Ciak d'Oro: beste scenario

Grolla d'Oro: beste scenario, beste mannelijke hoofdrol

Festival du film italien de Villerupt: beste mannelijke hoofdrol

Siviglia Film Festival: beste mannelijke hoofdrol

2004 LE CONSEGUENZE DELL'AMORE

Festival de Cannes 2004

Prijzen:

David di Donatello 2005: beste film, beste regie, beste scenario, beste acteur, beste fotografie *Nastro*

d'Argento 2005: beste, originele idee, beste mannelijke hoofdrol, beste bijrol, beste fotografie

Grolla d'Oro 2006: meest gedraaide Italiaanse film in het buitenland, meest geselecteerde Italiaanse films op buitenlandse festivals

Ciak d'Oro 2005: beste film, beste regie, beste montage, beste geluid, beste affiche.

Globo d'Oro 2005: beste scenario, beste vrouwelijke belofte, speciale grote prijs van de buitenlandse pers

Haifa Film Festival: prijs voor opkomende regisseur

2006 L'AMICO DI FAMIGLIA

Festival de Cannes 2006 - en competition

IL DIVO – Director's notes

Giulio Andreotti is the most important politician Italy has had in the last half- century. His fascination lies in his ambiguity, and he is so psychologically complex that everyone has been intrigued by him over the years. I've always wanted to make a film about Andreotti, but when I started reading up on him I found myself wading through literature that was so vast and contradictory, it made my head spin. For a long time I thought that all this "material" could never be funnelled into the essential structure that a film, with its rules, requires. Moreover, the image of Andreotti as the quintessence of ambiguity has not only been projected by scholars, reporters and Italians in general, but is also one that he himself has cultivated by invariably playing on and exploiting that ambiguity.

First, by saying that his favourite movie is Dr. Jekyll and Mr. Hyde. Then, as he wrote his urbane, ironical and reassuring best sellers, by dropping hints about his personal archive filled with names and secret doings that only he appeared to know about. This constant duality between the mask of a normal, predictable man and a mysterious and dark private persona, has given rise to countless stories about Andreotti. Such a huge amount of literature required the rare gift of synthesis. So I am going to quote two women who possess this gift to a far greater degree than myself or others.

One of them is Margaret Thatcher, who does not mince her words when describing Andreotti:

"He seemed to have a positive aversion to principle, even a conviction that a man of principle was doomed to be a figure of fun."

The other is Oriana Fallaci:

"He scares me, but why? This man received me most courteously, warmly. His wit made me roar with laughter. He certainly didn't look threatening. With those rounded shoulders as narrow as a child's. With those delicate hands and long, white fingers, like candles. His always being on the defensive. Who's afraid of a sickly person, who's afraid of a tortoise? Only later, much later, did I realize that it was precisely these things that made me scared. True power does not need arrogance, a long beard and a barking voice. True power strangles you with silk ribbons, charm and intelligence."

Of the thousands of statements I read, it was these two comments about the most influential man in Italy that revealed powerful core concepts on which a film could pivot.

Paolo Sorrentino

DIVO – Giulio Andreotti

Giulio Andreotti, geboren in Rome op 14 januari 1919, is een staatsman en politicus van internationale faam, hij wordt beschouwd als een van de voornaamste vertegenwoordigers van de Democrazia Cristiana. Hij behaalde zijn diploma in de Rechten, ontving maar liefst 11 belangrijke onderscheidingen doctor honoris causa, maakte carrière in de journalistiek en publiceerde talrijke boeken.

De jurist Andreotti was lid van de Democrazia Cristiana (de Italiaanse christen-democraten) tot de ondergang van die partij als gevolg van de operatie "Propere handen". Sinds 1945 zetelt hij in het Italiaanse parlement. Hij heeft aan 33 regeringen deelgenomen (van de 59 regeringen sinds 1945), waarbij hij zeven maal minister-president was. Hij is recordhouder van de kortste en één-na-kortste ambtsperiode: 8 en 10 dagen.

Andreotti was verder:

- * 8 maal Minister van Defensie
- * 5 maal Minister van Buitenlandse Zaken
- * 2 maal Minister van Financiën en Begroting
- * 2 maal Minister van Industriële Zaken en Handel
- * 1 maal Minister van de Schatkist
- * 1 maal Minister van Binnenlandse Zaken

Tijdens zijn laatste ambtstermijn als premier werd hij in 1991 door president Francesco Cossiga tot senatore a vita (senator voor het leven) benoemd.

Tijdens de zaak van de ontvoering van Aldo Moro door de Brigade Rosse (Rode Brigades, 16 maart - 9 mei 1978) was Andreotti premier van Italië. Vreemd genoeg wilde hij, in tegenstelling tot een eerdere ontvoeringszaak, plots niet onderhandelen met de communistische terroristen om zijn partijgenoot vrij te krijgen. De Rode Brigades meenden niets anders te kunnen doen dan hun gijzelaar te doden. Op 9 mei 1978 werd Moro's lijk gevonden in de Via Caetani in Rome.

Vanaf 1993 beschuldigden spijtoptanten van de maffia hem van banden met leden van de Cosa Nostra. Dit nieuws werd in de hele wereld opgepikt. Na het opheffen van zijn parlementaire onschendbaarheid door de Senaat, begon zijn proces in 1996, een proces dat men gerust kan beschouwen als het grootste proces aangespannen tegen een Italiaanse politicus beschuldigd van banden met de maffia. In 1999 werd hij in eerste instantie vrijgesproken voor "niet vastgestelde feiten". De uitspraak van het beroep in 2003 benadrukt dat hij blijk heeft gegeven van "oprechte, permanente en vriendschappelijke beschikbaarheid jegens de maffiosi tot de lente van 1980".

Andreotti is eveneens veroordeeld voor de moord op journalist Mino Pecorelli. Hij werd vrijgesproken in 1999, daarna in 2002 in beroep veroordeeld tot 24 jaar gevangenisstraf en vervolgens vrijgesproken door het Hof van Cassatie in 2003. Opmerkelijk was de slechte berichtgeving in de Italiaanse media, die spraken van een vrijspraak, terwijl sprake was van een ontslag van rechtsvervolging. De kranten en de televisiejournals gingen voorbij aan het feit dat het hof Andreotti schuldig achtte aan het hebben van banden met de maffia.

Momenteel is Giulio Andreotti lid van de derde permanente commissie (Buitenlandse zaken, Emigratie), van de speciale commissie voor de bescherming en bevordering van de mensenrechten; hij is eveneens lid van de Italiaanse delegatie binnen de Parlementaire vergadering voor de Organisatie van de veiligheid en de samenwerking in Europa.

Federico Fellini zei over hem: "Hij is de bewaker van iets, iemand die ons moet inwijden in een andere dimensie, die men niet goed begrijpt".

In het Evangelie staat dat Jezus, toen men hem vroeg wat waarheid was, zweeg.

- *Giulio Andreotti*

IL DIVO – de Andreotti-fractie

Paolo Cirino Pomicino. Minister van Begroting

...alias De Minister

Franco Evangelisti. Rechterhand van Giulio Andreotti

...alias Citroen

Giuseppe Ciarrapico. Zakenman

...alias Le Ciarra

Vittorio Sbardella. Christen-democratisch afgevaardigde

...alias De Haai

Salvo Lima. Christen-democratisch afgevaardigde

...alias Zijne Excellentie

Fiorenzo Angelini. Kardinaal

...alias Zijne Heiligheid

Paolo Cirino Pomicino

Paolo Cirino Pomicino, Doctor in de Geneeskunde, was een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Democrazia Cristiana. Hij was raadsheer en assistent van de burgemeester van Napels, afgevaardigde van 1976 tot 1994, Minister van Onderwijs in 1988 en 1989 en minister van Begroting van 1989 tot 1992. Hij werd aangeklaagd in 30 processen, veroordeeld tot een jaar en acht maanden gevangenisstraf voor illegale financiering (Enimont-omkoopschandaal) en 2 maanden voor corruptie (geheime fondsen ENI). Hij werd verkozen tot afgevaardigde van Udeur (centraal katholieke partij) in het Europees Parlement en werd het jaar daarop uit de partij gezet, zonder zijn zetel in het Parlement te verliezen. In 2006 werd hij opnieuw verkozen om in de Kamer van Afgevaardigden te zetelen voor de «Christen-Democraten voor de Autonomie» en werd voorzitter van deze parlementaire fractie Van 2006 tot 2008, was hij lid van de 5de commissie (Begroting, Schatkist en Economie) en lid van de “parlementaire onderzoekscommissie naar het fenomeen van de georganiseerde misdaad zijnde de maffia of van hetzelfde type.”

Franco Evangelisti

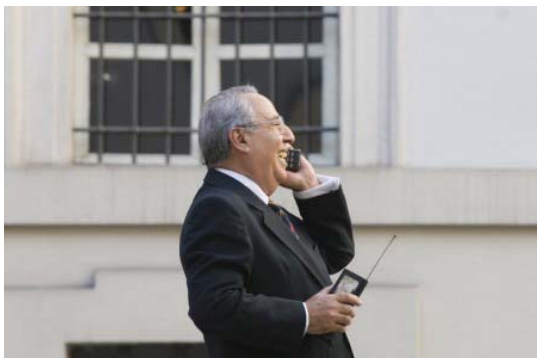
Voornaam lid van de Democrazia Cristiana en rechthand van Giulio Andreotti, ondersecretaris van Toerisme en Ontspanning van 1970 tot 1972, vervolgens werd hij benoemd tot kabinetschef tijdens de regeringen geleid door Giulio Andreotti van 1978 tot 1979. Hij was Minister van de Koopvaardijvloot van 1979 tot 1980, maar nam ontslag als gevolg van een rel die ontstond na een interview met de krant La Repubblica op 28 februari 1980, daarin gaf hij toe smeergeld ontvangen te hebben van de Romeinse zakenman Francesco Gaetano Caltagirone. Over die episode, die zijn politieke carrière voorgoed verwoestte, zei Evangelisti herhaaldelijk: "Ik heb mezelf opgeofferd voor de partijfractie". Hij stierf op 11 november 1993 op 71-jarige leeftijd.

Giuseppe Ciarrapico

Giuseppe Ciarrapico was een voornaam lid van de Italiaanse Sociale Beweging. In 1988 werd hij beschuldigd van verheerlijking van het fascisme.

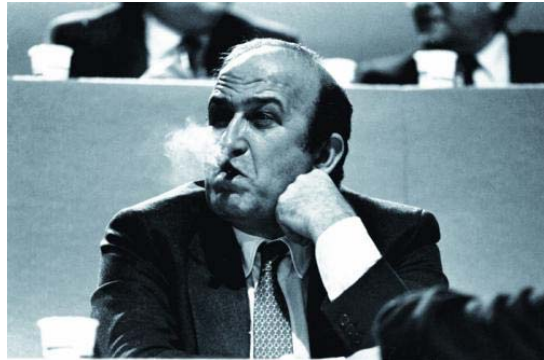
Nadat hij voorzitter werd van de Fiuggi Terme verliet hij zijn partij om toe te treden tot de Democrazia Cristiana van Giulio Andreotti. In 1993 werd hij veroordeeld tot twee jaar opsluiting voor de zaak rond de aankoop van Casina Valadier (een villa in het centrum van Rome) en was hij in het schandaal van Safim-Italsanità verwickeld. Een tijdje later werd hij opnieuw aangehouden en beschuldigd van ongeoorloofde partijfinanciering waarvoor hij in 2000 veroordeeld werd. In 1996 was hij eveneens verwickeld in het proces rond de crash van de bank Ambrosiano van Roberto Calvi. Bij de verkiezingen van 2008 werd hij verkozen tot senator voor de partij Volk van de Vrijheid (Il Partito del popolo della libertà), de partij van Silvio Berlusconi.

Vittorio Sbardella

Na verschillende jaren militant te zijn binnen de rangen van de Italiaanse Sociale Beweging, trad Vittorio Sbardella toe tot de Democrazia Cristiana begin jaren '70 en maakte er carrière. Hij werd voor de eerste keer verkozen tot afgevaardigde in 1987 en hoewel hij steeds veel stemmen wist binnen te krijgen, slaagde hij er nooit in om Andreotti van zijn troon te stoten.

Zijn relatie met de leden van de Andreotti-fractie begon af te takelen vanaf 1992. Hij viel eerst de fractieleden aan, later Andreotti zelf. De gerechtelijke ontwikkelingen van Tangentopoli tekenden de laatste jaren van zijn politieke carrière; hij werd verschillende keren onder verdenking geplaatst maar hij stierf in 1994 op 59-jarige leeftijd alvorens hij berecht kon worden.

Salvo Lima

Zijn carrière bij de Democrazia Cristiana startte in 1950. Vanaf 1964 maakte hij deel uit van de Andreotti-fractie. Hij was burgemeester van Palermo van 1959 tot 1963 en van 1965 tot 1968, ten tijde van de "scempio" (zak), tussen de jaren '50 en '80 moesten de groene ring rond Palermo en de meeste oude villa's die de stad haar architecturaal karakter gaven, plaats maken voor lelijke, karakterloze flatgebouwen die daar waren gezet door bouwondernemingen gelinkt aan de maffia. Tijdens zijn 2de ambtstermijn als burgemeester, werd hij ook verkozen tot afgevaardigde van de DC. In 1974, werd hij door Andreotti benoemd tot ondersecretaris van de Minister van Begroting. Zijn naam duikt verschillende keren op in de rapporten van de parlementaire antimafia-onderzoekscommissie. Op 12 maart 1992 werd hij door de Cosa Nostra vermoord.

Fiorenzo Angelini

Fiorenzo Angelini ontmoette Giulio Andreotti voor het eerst in 1947 op een grote bijeenkomst georganiseerd door de Katholieke Actie op het Sint-Pietersplein in bijzijn van Paus Pius XII. Hij werd op 27 juni 1956 benoemd tot titulair bisschop van Messene en de maand erop van de St. Ignazio kerk te Rome, hij ontfermde zich over de "spirituele ondersteuning van de medische centra en hospitalen van Rome". Zijn inzet in de gezondheidswereld leverde hem de bijnaam Monsignor Due Stanze (Monseigneur Twee Kamers) op. Er wordt verteld dat hij steeds 2 kamers ter beschikking had in de Romeinse hospitaals voor zijn vrienden...

Aldo Moro

Voorzitter van de Democrazia Cristiana, was vijf keer 1^e Minister. De dag van zijn ontvoering, 16 maart 1978, was hij op weg naar de Kamer van Afgevaardigden waar een vertrouwensstemming t.a.v. de nieuwe regering van Giulio Andreotti op het programma stond, die voor de eerste keer de zegen van de Communistische Partij zou krijgen. Tijdens de 55 dagen van zijn gevangenschap, schreef Moro honderden brieven waarin hij de autoriteiten vroeg om over zijn vrijlating te onderhandelen met de Rode Brigades. Desondanks koos de regering voor de harde lijn en weigerde ze te onderhandelen met de terroristen. De voornaamste verdedigers van dat principe waren Giulio Andreotti (Eerste Minister), Francesco Cossiga (Minister van Binnenlandse Zaken), Enrico Berlinguer (secretaris van de Italiaanse Communistische Partij). Tijdens zijn gevangenschap schreef Aldo Moro zijn memoires waarin hij militaire geheimen onthulde en zeer scherp uithaalde naar de leden van zijn partij; in het bijzonder naar Giulio Andreotti. De memoires van Moro werden in zeer verdachte omstandigheden teruggevonden.

Van links naar rechts: Paolo Graziosi (More in IL DIVO), Aldo Moro, de ontdekking van Moro's lijk na ontvoering in 1978.

Xe LEGISLATUUR

(13/04/1991 – 24/04/1992)

Premier: GIULIO ANDREOTTI

Vice eerste Minister: CLAUDIO MARTELLI

Buitenlandse Zaken: GIANNI DE MICHELIS

Binnenlandse Zaken: VINCENZO SCOTTI

Justitie: CLAUDIO MARTELLI

Economie: PAOLO CIRINO POMICINO

Financiën: SALVATORE RINO FORMICA

Schatkist: GUIDO CARLI

Defensie: VIRGINIO ROGNONI

Onderwijs: RICCARDO MISASI

Openbare werken: GIOVANNI PRANDINI

Landbouw en bosbouw: GIOVANNI GORIA

Transport: CARLO BERNINI

Posterijen en telecommunicatie: CARLO VIZZINI

Industrie, handel en ambachten: GUIDO BODRATO

Gezondheid: FRANCESCO DE LORENZO

Buitenlandse handel: VITO LATTANZIO

Maritieme handel: FERDINANDO FACCHIANO

Stadsondernemingen: GIULIO ANDREOTTI

Werk en sociale zekerheid: FRANCO MARINI

Toerisme en evenementen: CARLO TOGNOLI

Cultuur: GIULIO ANDREOTTI

Milieu: GIORGIO RUFFOLO

Universiteiten en wetenschappelijk onderzoek: ANTONIO RUBERTI

Ministers zonder portefeuille

Buitengewone interventies in het zuiden: CALOGERO MANNINO

Publieke functie: REMO GASPARI

Parlementaire relaties: EGIDIO STERPA

Coördinatie van communautaire politiek: NICOLA CAPRIA

Regionale zaken: FRANCESCO D'ONOFRIO

Coördinatie van civiele bescherming: NICOLA CAPRIA

Sociale Zaken: ROSA RUSSO JERVOLINO

Stedelijke zaken: CARMELO CONTE

Institutionele hervormingen: FERMO MINO MARTINAZZOLI

Italianen in het buitenland en immigratie: MARGHERITA BONIVER

**‘Toegegeven, ik ben niet groot, maar ik zie hier
geen reuzen.’**

Giulio Andreotti
1973

IL DIVO – Historisch-politiek kader

11/03/1978 – 20/03/1979.

De 4de Andreotti-regering.

16/03/ 1978.

Aldo Moro, de voorzitter van de Christen Democraten, wordt ontvoerd door de Rode Brigades.

09/05/1978.

Het lichaam van Aldo Moro wordt gevonden in de Via Caetani, Rome.

08/07/1978.

Sandro Pertini wordt de 7de president van de Republiek.

20/03/1979 – 04/08/1979.

De 5de Andreotti-regering

20/03/1979.

Moord op journalist Mino Pecorelli.

12/07/1979.

Moord op Giorgio Ambrosoli, commissaris vereffeningen van de Banca Privata Italiana.

17/06/1982.

Het lichaam van Roberto Calvi, directeur van de Banco Ambrosiani wordt gevonden.

03/09/1982.

Moord op generaal Carlo Alberto Dalla Chiesa.

04/08/1983 – 01/08/1986.

Giulio Andreotti is Minister van Buitenlandse Zaken in de 1ste regering Craxi.

25/10/1983.

Gaetano Badalamenti en Tommaso Buscetta, twee peetvaders van de Cosa Nostra, worden gearresteerd in São Paulo, Brazilië.

25/06/1985.

Francesco Cossiga is de tiende president van de Republiek.

10/02/1986.

Het megaproces tegen de maffia gebaseerd op de verklaringen van de spijtoptant Tommaso Buscetta gaat van start in Palermo.

21/03/1986.

De bankier Michele Sindona sterft in de gevangenis door vergiftiging.

01/08/1986 – 17/04/1987.

Giulio Andreotti is Minister van Buitenlandse Zaken in de 2de regering Craxi.

17/04/1987 – 28/07/1987.

Giulio Andreotti is Minister van Buitenlandse Zaken en van Communautaire Politiek in de 4de regering Fanfani.

28/07/1987 – 13/04/1988.

Giulio Andreotti is Minister van Buitenlandse Zaken in de regering Gorla.

22/07/1989 – 12/04/1991.

6de Andreotti-regering

13/04/1991 – 24/04/1992.

7de Andreotti-regering

01/06/1991.

Giulio Andreotti wordt benoemd tot senator voor het leven omwille van "Sociale en literaire verdiensten"

Februari / février 1992.

Aanvang van het «Tangentopoli»-onderzoek met de arrestatie van de socialist Mario Chiesa.

12/03/1992.

Europees afgevaardigde van de christen-democraten Salvo Lima wordt vermoord in Palermo.

23/05/1992.

Moord op rechter Giovanni Falcone.

25/05/1992.

Oscar Luigi Scalfaro is de 9de president van de Republiek.

15/01/1993.

Toto Riina, «de peetvaders der peetvaders van de Cosa Nostra», wordt gearresteerd in Palermo

25/02/1993.

Sergio Castellari, oud directeur-generaal van het Ministerie van Staatsondernemingen en beschuldigde in de zaak Enimont, verdwijnt. Zijn lichaam zal een week later gevonden worden.

27/03/1993.

Het parket van Palermo vraagt de opschorting van de parlementaire onschendbaarheid van senator Giulio Andreotti.

30/04/1993.

De Kamer weigert de parlementaire onschendbaarheid van Bettino Craxi op te schorten.

13/05/1993.

De senatoren stemmen voor de opschorting van de parlementaire onschendbaarheid van senator Giulio Andreotti.

20/07/1993.

Gabriele Cagliari, oud-president van de ENI, pleegt zelfmoord in de San Vittore gevangenis, Milaan.

23/07/1993.

Raul Gardini, president van Enimont, pleegt zelfmoord in zijn huis te Milaan.

26/09/1995.

Begin van het Andreotti-proces te Palermo, hij wordt beschuldigd van samenzwering met de maffia.

30/04/1999.

Perugia, begin van het proces rond de moord op journalist Mino Pecorelli. De openbare aanklagers eisen levenslange opsluiting van alle beschuldigten: Andreotti, Vitalone, Badalamenti en Calò, beschuldigd opdrachtgevers van de moord te zijn, La Barbera en Carminati worden beschuldigd de uitvoerders te zijn.

24/09/1999.

Het Assisenhof van Perugia spreekt alle beschuldigen vrij.

23/10/1999.

De rechtbank van Palermo spreekt Andreotti vrij van samenzwering met de maffia op grond van het feit dat de feiten niet bestaan.

16/11/2002.

Het Hof van Beroep van Perugia veroordeelt Giulio Andreotti en Gaetano Badalamenti tot 2 jaar opsluiting voor de moord op journalist Mino Pecorelli en spreekt de andere beschuldigen vrij.

02/05/2003.

Het Hof van Beroep van Palermo verklaart dat Giulio Andreotti niet vervolgd kan worden voor samenzwering met de maffia voor feiten voorafgaand aan de lente van 1980, de feiten zijn verjaard. Ze bevestigt de rest van de veroordeling.

30/10/2003.

Het Hof van Cassatie doet de veroordeling van het Hof van Beroep van Perugia teniet. Giulio Andreotti en Gaetano Badalamenti worden vrijgesproken van de moord op Mino Pecorelli.

15/10/2004.

De Tweede Criminele Sectie van het Hof van Cassatie bevestigt de veroordeling door het Hof van beroep van Palermo.

RODE BRIGADES (R.B.)

Terroristische groepering van marxistisch-leninistische origine, opgericht in 1970. In 1978, organiseerden de R.B. de ontvoering van en de moord op de voorzitter van de Democrazia Cristiana, Aldo Moro. De brigadleden hebben steeds bevestigd dat ze autonoom handelden, maar het is mogelijk dat het onderzoek naar de verblijfplaats van Moro gehinderd werd door de P2-loge, waarvan enkele leden de Staatsveiligheid controleerden.

DEMOCRAZIA CRISTIANA (DC)

Italiaanse politieke partij van gematigde christen-democratische strekking, opgericht in 1942 door Alcide De Gasperi. Ze was georganiseerd in «stromingen», de partij zetelde ononderbroken in de Italiaanse regering van na WOII tot in het begin van de jaren '90, ze ging vervolgens ten onder aan het Tangentopolischandaal. Aldo Moro, Amintore Fanfani, Giulio Andreotti waren de belangrijkste figuren in deze stroming.

P2-LOGE (LOGE PROPAGANDA DUE)

De vrijmetselaarsloge "Propaganda due" was een geheime beweging, anti-communistisch, die ontstond tijdens de Koude Oorlog. Ze werd geleid door Licio Gelli. Er zijn slechts 972 namen van leden bekend, terwijl de loge meer dan 2000 leden telde. Ze was een invloedrijk en machtig netwerk die politici, financiers, bankiers, uitgevers, journalisten als ook hooggeplaatsten binnen het leger en de geheime dienst groepeerde. Ze had tot doel een "nationale wedergeboorte" te realiseren: een programma van autoritaire transformatie van de Staat. Silvio Berlusconi, huidig 1ste Minister, was lid van de loge.

STRATEGIE VAN DE SOCIALE ONRUST

Het gaat om een theorie waarnaar alle Italiaanse aanslagen tussen 1969 en 1984 handelden: sociale wanorde en terreur zaaien om zo te verhinderen dat de Communistische Partij in de regering zou stappen. Een strategie die op touw gezet zou zijn met de hulp van politici, vertegenwoordigers van parlementaire groeperingen, de georganiseerde misdaad, de geheime dienst en leden van de P2-loge. In zijn memoires sprak Moro op heel expliciete wijze over de "strategie van de sociale onrust".

TANGENTOPOLI

Deze naam werd in het begin van de jaren 90 door de pers gegeven aan de onderzoeken naar corruptie, omkoperij en ongeoorloofde financieringen binnen de Italiaanse politieke partijen. Het Mani Pulite-onderzoek (Propere handen) bracht een diepgeworteld en duurzaam systeem van corruptie aan het licht en leidde enerzijds tot de ontbinding van de oudere politieke partijen, die aan de wieg van de Italiaanse Grondwet stonden, en anderzijds tot het ontstaan van de tweede Republiek.

‘Slecht denken over uw naaste is een zonde, maar u hebt waarschijnlijk wel gelijk.’

Giulio Andreotti
1939

